

243 . Vorniceni | Județ: Botoșani | Punct: Pod Ibăneasa | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 39845.01

Perioade: Preistorie

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Maria Diaconescu, Sergiu Haimovici, Pavel Șadurschi, Eduard Gheorghe Setnic, Aurelia Ungureanu

Instituții: Muzeul Județean Botoșani, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Muzeul Județean Botoșani, Muzeul Județean Botoșani, Grupul Școlar "Gh. Asachi", Botoșani

Raport

La E de sat, la cca. 3 km pe partea dreaptă a pârâului Ibăneasa, între smârcul "La morișcă" (Lupu) și un pârâiaș ce izvorăște din dealul din preajmă, pe un promontoriu înalt de cca. 4 m ce se pierde în zona inundabilă, se află o așezare din faza Cucuteni AB.

Urmare a amenajărilor hidrotehnice ce se fac în această zonă pentru regularizarea cursului apelor Ibăneasa - Jijia, această așezare este pusă în pericol. Drept urmare ne-am propus o săpătură de salvare.

Lucrările au durat două săptămâni între 29 octombrie - 12 noiembrie.

S-au proiectat patru secțiuni și cinci casete care au dezvelit patru locuințe și trei gropi menajere.

Cercetarea ne-a fost limitată de anotimpul rece, de ploi, zăpadă.

Primele cercetări de suprafață care au dus la descoperirea așezării eneolitice au fost făcute de Aristotel Crâșmaru1, colectivul RAJB2.

Obiectivele cercetării

Săpăturile de la Vorniceni au avut mai multe obiective. A fost stabilită stratigrafia sitului, urmând ca pe baza acesteia să nuanțăm periodizarea eneoliticului din nordul Moldovei. Am urmărit reconstituirea ambientului și vieții comunităților ce au trăit în zona Vornicenilor, plantele și animalele de care s-au înconjurat, relația pe care au avut-o cu mediul, influența ce-a avut-o aceasta asupra evoluției lor, știut fiind faptul că această zonă este una cu multe izvoare, bălți iazuri. S-a acordat o mare atenție tehnicii construcțiilor cucuteniene, modului lor de conservare, date asupra economiei și vieții spirituale a acestei populații.

Aflându-se la mică adâncime (între 0,20 - 0,50 m) față de nivelul de călcare actual al solului, așezarea a fost afectată de lucrările agricole, de construirea șoselei Herța - Săveni.

Stratigrafia

Profilul stratigrafic al stațiunii este relativ simplu, urmărit de sus în jos: la suprafață este solul arabil, negru, ce ajunge până la 0,20 m, după care urmează un strat negru, bogat în humus, în medie între 0,20 și 0,40 m. Al treilea strat, stratul cucutenian în fapt este un sol brun cenușos, ce este de altfel cel mai bogat în material arheologic, ajunge la cca. 0,90 cm, după care am înregistrat un strat galben cu puține materiale arheologice, urmat de solul steril.

Ceramica

Prezintă un repertoriu variat și relevă existența celor trei specii: pictată, de uz comun și tip C.

Printre formele întâlnite aici putem enumera: castroane mai scunde sau mai înalte, cu umărul rotunjit sau carenat, au cel mai des buza trasă spre interior,. Au pictată întreaga suprafață. Vasele "binoclu" sunt o

formă des întâlnită la Vorniceni. Vasele mari sunt sub forma amforelor, cu corpul bitronconic. Străchinile au formă tronconică, cu fundul plat și gura deschisă. Paharele sunt modelate cu îngrijire, din pastă fină, bine arse. Decorul e realizat din benzi liniare roșii sau negre - brune pe învelișul alb al vasului, așezat în registre orizontale încadrându-se în grupa stilistică ? și 3 cu analogii la Corlăteni⁴, Băiceni - Dâmbul Morii⁵ și Lozna⁶.

Unelte

Din numărul mare de materiale descoperite la Vorniceni, amintim existența a numeroase unelte, arme de silex, variate tipologic, dar și din os, piatră, ceramică, ce ilustrează diverse ocupații, activități gospodărești, și continua preocupare de îmbunătățire a uneltelor și calității vieții.

Enumerăm printre acestea: percutoare, vârfuri de săgeată, topoare de gresie marnoasă, diferite frecătoare de râșniță, împungător de os, fusaiole etc.

Plastica

Un loc important pe lângă celelalte materiale enumerate până acum, îl ocupă plastica antropomorfă și zoomorfă. S-au găsit figurine antropomorfe fragmentare aflate în diverse stări de conservare, două figurine zoomorfe și o amuletă de os.

Locuințe

S-au scos la iveală urmele parțiale a patru locuințe sub formă de chirpici ars de culoare cărămizie de la pereții locuințelor în care pe lângă pleavă se văd imprimate amprente de nuiele, bârne având culoare galbenă - cenușie de la podina locuințelor având imprimate lemne despicate, lotbe așezate direct de pământ. Locuințele prezintă frecvent goluri în masa de chirpici dată fiind adâncimea mică la care se află amplasate. Orientarea locuințelor este E-V

În interiorul acestora, pe lângă ceramică, resturi osteologice, unelte, s-au găsit și fragmente de arsură, cenușă, chirpici cu urme de pari, probabil de la vatră.

În locuințe s-au găsit mai multe fragmente de râșniță.

Gropi menajere

Pe traseul secțiunilor deschise s-au găsit trei gropi menajere care conțineau pe lângă diverse resturi osteologice, fragmente ceramice, bucăți de chirpici ars, figurine antropomorfe fragmentare. Acestea au formă de sac, alveolată, ovală.

Ocupații

Diversitatea ocupațiilor comunității cucuteniene de la Vorniceni se poate deduce după diversitatea de unelte, arme, existența a numeroase figurine descoperite, resturi osteologice. Deducem astfel că aceștia se ocupau cu creșterea animalelor, vânătoarea, pescuitul, olăritul, prelucrarea pietrei, lemnului, osului, torsul, țesutul, având și o bogată viață spirituală.

Materialul rezultat după ridicarea sa din locul descoperirii a fost pus în pungi, cutii, marcat și în prezent se află în laboratorul de restaurare al Muzeului Județean Botoșani.

Concluzii

Bogăția și diversitatea obiectelor descoperite, gradul bun de conservare a acestora ne îndreptătesc să credem că așezarea va releva în viitoarele săpături noi date referitoare la cultura Cucuteni în general și a fazei AB în special, legăturile pe care această așezare le va fi avut cu așezările cucuteniene din această zonă: Corlăteni, Lozna, Drăgușeni.

Obiectivele cercetării viitoare

Vom urmări să delimităm întinderea așezării, realizarea unei cronologii cât mai riguroase și încadrarea culturală a vestigiilor.

Propuneri de conservare, protejare, punere în valoare

Data fiind calitatea deosebită a vestigiilor descoperite la Vorniceni, acestea vor fi expuse în expoziția de bază a muzeului, în expoziții temporare.

Note

- 1. A. Crâșmaru, SCIV, 21, 1970, 2, p. 279;
- 2. A. Paunescu, P. Sadurschi, V. Chirica, RAJB, 1976, p. 299.
- 3. A. Nitu, Formarea si clasificarea grupelor de stil AB si B ale ceramicii pictate Cucuteni - Tripolie, în Anuarul Institutului de Istorie si Arheologie "A. D. Xenopol", Supliment V, Iasi, 1984.
- 4. I. Nestor si colab., SCIV, 1, 1950, 1, p. 30-32; idem, SCIV, II, 1951, 1.
- 5. M. Petrescu - Dîmbovita, Cucuteni, Bucuresti, 1966, p. 27-28.
- 6. P. Sadurschi, Materiale si cercetari arheologice - a XV-a Sesiune anuala de rapoarte, 1981, Brasov - Bucuresti, 1983, p. 86-92.

Informații suplimentare online

[Raportul 1559 din cronica.cimec.ro](http://raportul1559.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
